

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 17 februari 1944 kl. 4 em.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående åstadkommande vid taxering av jordbruksinkomst av en rättvisare uppskattning av i hushållet förbrukade naturprodukter.

(2:a avd.)

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 132 i första kammaren av herr *Albertsson* och nr 207 i andra kammaren av herrar *Svensson* i Ljungskile och *Stjärne*, har hemställts, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning

1. om huru en rättvisare uppskattning av i hushållet förbrukade naturprodukter skall kunna åstadkommas i samband med deklaration för och taxering av jordbrukare, som icke ha fullständig bokföring, samt

2. om andra därmed sammanhängande detaljer, som kunna aktualiseras i samband med en sådan utredning».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen nr 207 i andra kammaren.

Enligt 21 § kommunalskattelagen hänföres till intäkt av jordbruksfastighet bland annat värdet av vad skattskyldig direkt gjort sig till godo av jordbrukets eller dess binäringars avkastning för sin, sin familjs eller övriga hushållsmedlemmars räkning. Jämlikt 42 § andra stycket samma lag beräknas detta värde efter ortens pris. I anvisningarna till sistnämnda lagrum föreskrives, att värdet av tillgodonjutna produkter, varor eller andra naturaförmåner, som ingå i lön eller annan inkomst, skall beräknas efter det pris, som i orten gällt, därest det varit fråga om att för penningar förskaffa sig dem. Kan ej dylikt pris direkt angivas, skola nyttigheterna, då fråga är om produkter eller varor från egen jordbruksfastighet, upptagas till det belopp, som det kan beräknas, att den skattskyldige skulle hava erhållit vid försäljning under jämförbara förhållanden av motsvarande kvantiteter.

I de föreliggande motionerna har framhållits, att vad som från det mindre jordbrukets synpunkt tedde sig mest otillfredsställande vid taxeringen av jordbruksinkomst vore beskattningen av naturprodukter. Mot lagens bestämelse, att dessa skola upptagas till sitt verkliga värde, vore intet att erinra. I praktiken följdes dock i många fall schablonmässigt vissa regler, som icke

lett till rättvisa resultat. I regel bleve resultatet av uppskattningen av naturprodukter helt beroende av taxeringsnämndens kännedom om och intresse för de enskilda fallen. Som en följd av det schablonmässiga förfarandet påfördes särskilt de större familjerna på de svagaste gårdarna inkomster, som de aldrig haft. Om man samtidigt använde metoden att kräva viss kontant inkomst för varje försörd familjemedlem, kunde resultatet bliva, att tillkomsten av ett barn ledde till höjd skatt, även om inkomsten icke ökat.

Utskottet.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen skall värdet av naturförmåner beräknas efter ortens pris. Till grund vid värderingen skall därvid läggas det detaljpris, som i allmänhet kommer till användning, då jordbrukare försäljer förnödenheter till kringboende löntagare och andra för deras egen konsumtion.

Enligt fastställt formulär till deklaraionsbilaga för beräkning av inkomst av jordbruksfastighet skall såsom intäkt upptagas bland annat värdet å i hushållet använda produkter från fastigheten, varvid skall angivas myckenheten av och värdet å de förbrukade produkterna av varje slag. För en exakt beräkning av dessa värden förutsättes givetvis, att den skattskyldige fört tillförlitliga anteckningar angående de förbrukade produkterna. Då sådana anteckningar ofta icke föras av de skattskyldiga, är det vanligt att inom länen vid sammanträden enligt 75 § taxeringsförordningen för överläggning rörande taxeringsarbetet fastställas vissa normer, vilka skola tjäna till ledning vid värderingen av ifrågavarande produkter.

I de nu föreliggande motionerna har yrkats skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning i syfte att en rättvisare uppskattning av i hushållet förbrukade produkter skall kunna åstadkommas vid taxering av jordbrukare, som icke ha fullständig bokföring. Utskottet får i anledning härav anföra, att, såsom framgår av vad ovan nämnts, en fullt riktig uppskattning av värdet å sådana produkter icke gärna kan vinnas annorledes än med stöd av tillförlitliga anteckningar angående myckenheten av de förbrukade produkterna. Därest dylika anteckningar icke förts, torde det vara ofrånkomligt, att, i överensstämmelse med vad nu sker vid taxeringen, vissa allmänna normer för värderingen komma till användning. Givetvis böra emellertid de enligt dessa normer erhållna, mera schablonmässiga värdena jämkas, i den mån omständigheterna i det särskilda fallet kunna giva anledning därtill.

Då värderingen av de i hushållet använda produkterna torde få anses vara en ren tillämpningsfråga, kan utskottet icke finna en utredning i motionernas syfte påkallad. I den mån brister förekommit i tillämpningen av förevärande beskattningsregler, bör enligt utskottets mening den vid föregående års riksdag beslutade omorganisationen av taxeringsväsendet kunna antagas komma att medföra en förbättring i detta hänseende.

Utskottet vill tillägga, att, därest den nu pågående utredningen angående taxering av jordbrukare enligt bokföringsmässiga grunder skulle leda till åsyftat resultat, innebärande bland annat en förenklad bokföring för vissa jordbrukare, antalet fall, där schablonmässig beräkning av värdet å de i

hushållet förbrukade produkterna äger rum, torde komma att i avsevärd utsträckning minskas.

På grund av vad nu framhållits anser sig utskottet icke kunna tillstyrka bifall till motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I:132 av herr Albertsson och II:207 av herrar Svensson i Ljungskile och Stjärne angående åstadkommande vid taxering av jordbruksinkomst av en rättvisare uppskattning av i hushållet förbrukade naturprodukter icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 17 februari 1944.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bärge, Elon Andersson, Wahlmark, Sjödahl, friherre De Geer, Ekman, Frans Ericson, Velander, Björkman* och *Sylwan*; samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg* i Malmö, *Hammarlund, Olsson* i Gävle, *Orgård, Falk, Lundell, Karlsson* i Grängesberg, *Sundström* i Skövde och *Boman*.